

Lahti

***Inklusiivisen
toimintakulttuurin
kehittäminen***

Lahden kaupungin varhaiskasvatus

27.3.2026

Lahden kaupungin varhaiskasvatus

Kunnallisessa
varhaiskasvatuksessa
ja esiopetuksessa n.
3200 lasta,
ostopalvelussa 61
lasta

Yksityinen
varhaiskasvatus

n. 1600 lasta, n. 30%
kaikista
varhaiskasvatukseen
osallistuvista lapsista

Varhaiskasvatukse
n henkilöstöä
n. 850

Päiväkodit 28
Pph 22

Lahdessa panostetaan varhaiskasvatukseen

- Kestävästi yhdessä leikkien, oppien ja oivaltaan

Varhaiskasvatuksen kehittämisen suunnitelma

Tasa-arvoiset oppimisedellytykset

Lapsen hyvinvoinnin edistäminen

Uudistuva, kehittyvä ja vetovoimainen varhaiskasvatus

Jokaisella lapsella on oikeus osallistua, leikkiä, oppia ja oivaltaa

Lahti

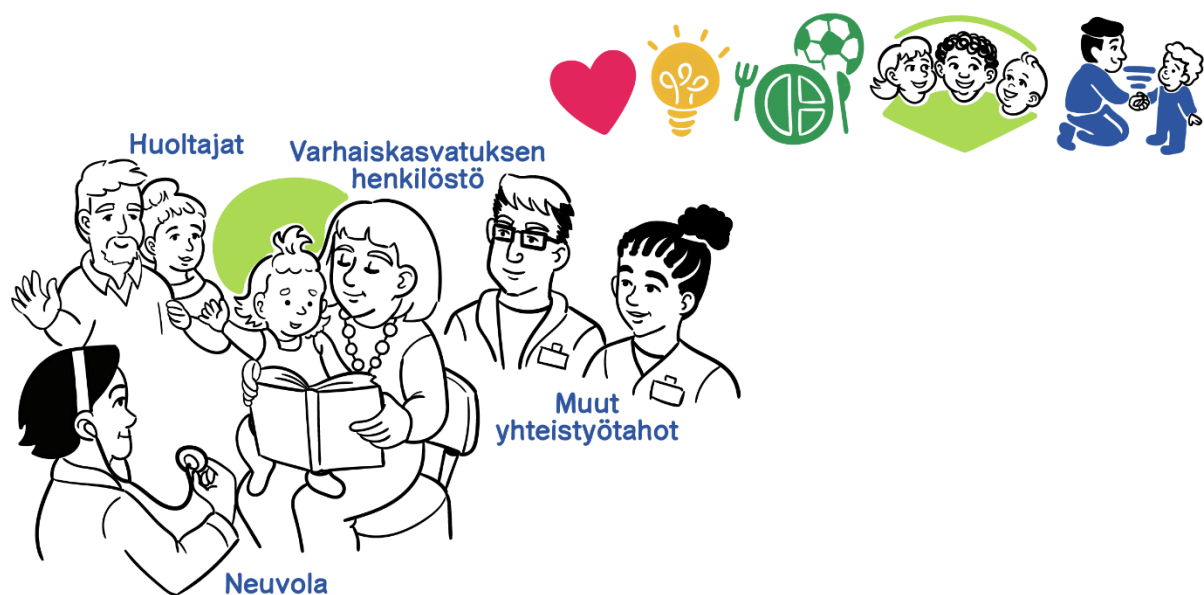
Lahdessa kehitämme varhaiskasvatusta lapsen ääntä kuunnellen

Kehittämistyöryhmien yhteiset tehtävät

- Varhaiskasvatusta kehitetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys
- Täydennyskoulutuksen suunnittelu ja toteutus kaupunkitasoisesti kaikille henkilöstöryhmille ja varhaiskasvatusmuodoille
  - Jokaiselle kehittämistyöryhmälle ja digitalisaation kehittämiseksi on varattu koulutusmäärärahaa
- Verkostoituva varhaiskasvatus ja toimiminen eri yhteistyötahojen kanssa

Lapsen hyvinvoinnin edistämisen työryhmä

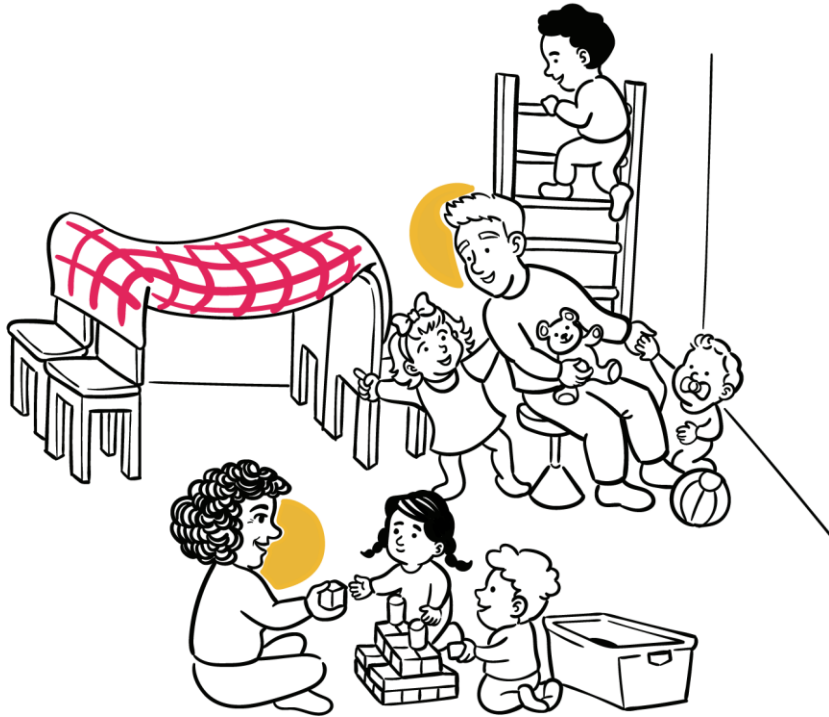
Mielen hyvinvointi

Arjen turvallisuus

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Terveelliset elämäntavat

Pedagogiikan kehittämisen työryhmä

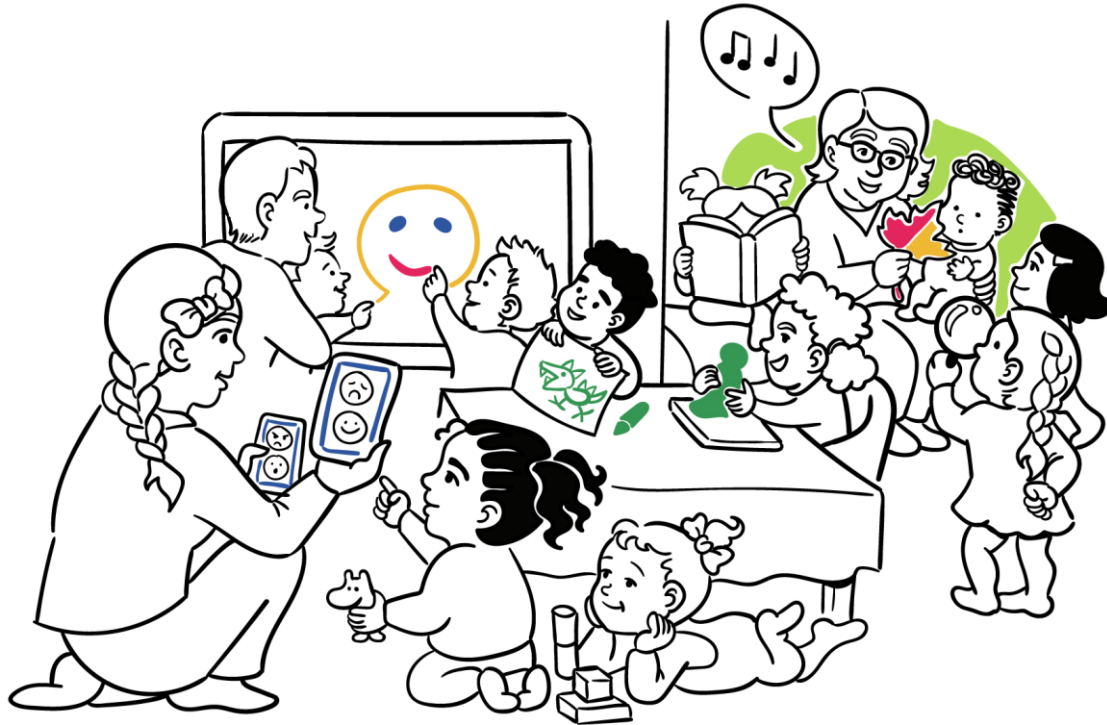
Laadukas arjen pedagogiikka

Katsomuskasvatuksen teemat

Kielitietoinen pedagogiikka

Leikki- ja oppimisympäristöt

Tasa-arvoiset oppimisedellytykset työryhmä

Monialainen yhteistyö

Lapsen tuki – toimintatapojen ja rakenteiden kehittäminen

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Arviointi

Valssi-arviointi

Lasten tekemä arviointi, Seikkaillen Päijät-Hämeessä

Seudullinen varhaiskasvatuksen arviointi, huoltajat

Palvelusetelin arviointi

Henkilöstön työhyvinvointikyselyt

Muut erikseen sovittavat arvioinnit

Alueelliset S2-opettajat ja digiopettajat

Kaikilla kolmella varhaiskasvatuksen palvelualueella toimii alueellinen S2-opettaja ja digiopettaja, jotka ohjaavat ja tukevat henkilöstöä oman osaamisalansa sisällöissä.

Innostavaa kehittämistä Lahden varhaiskasvatuksessa

Tammikuu 2026

Pitelet käsissäsi tai katselet ruudulta ihka ensimmäistä Innostavaa kehittämistä Lahden varhaiskasvatuksessa –koostetta, jossa kehittämisen työryhmät, S2-opettajat ja digiopettajat kertovat ajankohtaisista asioista ja työn alla olevista tehtävistä.

Kehittämistyölle on Lahden varhaiskasvatuksessa pitkät perinteet. Vuonna 2023 julkaistiin varhaiskasvatuksen kehittämisen suunnitelma ja sen mukaan nimetyt kehittämisen työryhmät Lapsen hyvinvoinnin edistäminen, Pedagogiikan kehittäminen ja Tasa-arvoiset oppimisedellytykset aloittivat toimintansa.

Syksyllä 2025 alkoi työryhmissä uusi kaksivuotinen toimikausi ja samalla työryhmät myös uudistuivat. Työryhmille on asetettu kehittämistehtävät ja -tavoitteet, joiden etenemistä kehittämisen ohjausryhmä ohjaa ja seuraa.

DIGISANOMAT

LAHDEN KAUPUNGIN VARHAISKASVATUS TAMMIKUU 2026

Vuosi 2026 jatkaa tarmokkaasti edeltäjänsä jalanjäljissä. Vuoden ensimmäisessä Digisanomassa kerromme, miten rikastaa leikkiä ja oppimista. Ohjelmoitavat lelut, digitaaliset työvälineet ja luova medialeikki tarjoavat lapsille mahdollisuuksia oivaltaa, kokeilla ja oppia uutta – yhdessä kasvattajan kanssa. Kun välineet tukevat oppimista, ne vahvistavat lasten aktiivista osallistumista ja dialogisuutta. Digitaalisuus ei poista perinteistä leikkiä, vaan toimii pedagogiikkaa vahvistavana välineenä. Kannustamme rohkeasti kokeilemaan uusia tapoja hyödyntää teknologiaa leikeissä ja oppimisessa sekä jakamaan kokemuksia muiden kanssa.

ARTIKKELEITA AIHEESTA MEDIALEIKKI:

- Katriina Hejajä (Turun yliopisto) kirjoittaa Leikkipäivä-sivustolla julkaisussa "Näköaloja teknologisuutaan ja verkottuvaan leikkiin" (2023) siitä, miten digitaalisuus ja verkottuminen muuttavat lasten leikkiä sekä millaisia pedagogisia mahdollisuuksia ne tarjoavat varhaiskasvatuksessa.
- Kirkkonummen varhaiskasvatus esittelee oppimisympäristöjen kehittämishankkeessa medialeikin käytännön tapoja rikastaa leikkiä digivälineillä ja vahvistaa lasten mediataitoja.

KUVAT, ÄÄNET JA VIDEOT

Kuvia, ääniä ja videoita käytetään leikin tukena ja tunnelman luojana. Näytetään videoita tai alytään kuvia.

Leikkejä:
maailta, metsä- ja meri aiheiset; kaupunki; rakennus; matkustus; avaruus; kirjasto jne.

Kevyitä leikin tukemiseen:
• metsän/merialueisiin leikkoihin äänimaailmat
• tehdään kirjastokortit, tutustutaan lainaamiseen, haetaan kirjastoehyksen kuvia
• matkustus- ja juna-aiheiset haetaan esille videoita ohikulkavasta maisemasta
• tuostolle avaruuskuvia tai videoita avarustemaisiin leikkeihin

IDEOITA LEIKIN RIKASTAMISEEN DIGIVÄLINEILLÄ

Hyödynnetään yhdessä digitaalisia välineitä tutkiessa aiheita, kuten luonto, ihmiset tai eläimet ym. Lapsot etsivät yhdessä tietoa leikin aiheesta ja hyödyntävät sitä leikissä.

TUTKIVA JA TOIMINNALLINEN OPPIMINEN LEIKISSÄ

Leikkejä ja lasten tunteita, tunteita, ajatuksia, poliisileikki, autokoulu, korjaamo jne.

Kevyitä leikin tukemiseen:
• käytetään erilaisia iPad-sovelluksia leikeissä, kuten suurenvaluisia, mittanauha, pätkäkirja ja sekuntikello
• tutkitaan monimikroskoopin avulla
• käytetään käytöstä poistettuja välineitä, kuten veronpainimittareita, vaskoja, puhallimia ym.
• tehdään itse karttoja tai etsitään tietoa internetistä
• tutkitaan symbolien ja ikonen merkityksiä, esim. kartoista

PEDAGOGINEN TARKOITUS

Haluamme korostaa, että välineiden ja laitteiden käyttö ei tarkoita olla mukana jokaisessa leikkikentässä, mutta niiden mukaan tuominen vahvistaa lasten ymmärrystä laitteiden käytöstä ja tukee digitaalisen kehitystä. Digitaalisuus EI

OMAN SISÄLLÖN TUOTTAMINEN LEIKKIIN

Kehitetään digitaalioita, kuvataan animaatioita tai oivutetaan leikkiä äänimaailmaksi.

27.3.2026

ROOLILEIKIT

Viime vuosina toteutetut täydennyskoulutukset

- Kaksiosainen webinaarisarja tunnetaidoista ja tunnetaitojen harjoittelusta
- Sovitteleva toimintakulttuuri MiniVerso – käynnistävät ja ylläpitävät koulutukset
- Kaikki keinot käyttöön - AAC-menetelmien koulutusta alle 3-vuotaiden kanssa työskentelevällä henkilöstölle
- Yhteis-/samanaikaisopettajuus esiopetuksessa - kolmen koulutuskerran kokonaisuus esiopetusyksiköille
- ”Nepsy”-perustietoa ja hyviä käytänteitä varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen – kolmen koulutuskerran kokonaisuus
- Ratkaisukeskeisyys, vahvuusajattelu ja myönteisyys lasten kanssa työskennellessä
- Autismikirjon lapsi varhaiskasvatuksessa – kahden koulutuskerran kokonaisuus
- Tuen keinoja erityisen lapsen arkeen – Teams koulutus ja tallenne
- Vallaton – toiminta haastavissa tilanteissa ja tarvittaessa lapsen turvallinen fyysinen rajaaminen
- Katsomuskasvatuksen koulutuskokonaisuus Opetushallituksen materiaaleja hyödyntäen kaikille päiväkodeille ja perhepäivähoitajille
- Katsomuskasvatuksen pedagogiset tilanteet - Teams-koulutus ja tallenne
- Vuorovaikutus ja hyvän luominen työyhteisöön -koulutus kehittämispäivässä, Teams-koulutus ja tallenne
- Esihenkilöiden ja apulaisjohtajien dialogisen johtamisen koulutus
- Erätauko-fasilitaattori koulutukset – varhaiskasvatuksen Skididialogi
- Lego-koulutukset
- Animaation teko varhaiskasvatuksessa, StopMotion, Teams
- Someturvan webinaari huoltajille ja henkilöstölle, Teams
- Digitaidot osana arkea –koulutukset
- Digiosaamismerkkikoulutukset
- Tekoälykoulutus varhaiskasvatuksen henkilöstölle

Lahti

Lapsen tuki

27.3.2026

Inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen – lapsen tuki

- Aiemmin Lahden varhaiskasvatuksessa oli 11 eri päiväkodissa kaikkiaan 18 integroitua erityisryhmää
- Varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden vuoden 2022 muutosten myötä lapsen tarvitseman tuen järjestämistä ja tukitoimien suunnittelua lähdettiin pohtimaan uudella tavalla
- Mitkä asiat mahdollistavat ja tukevat lapsen tarvitseman tuen toteuttamista lähipäiväkotiperiaatteella?
  - rakenteellisten tuen muotojen suunnittelu – resurssien suunnittelu tulevalle toimintavuodelle tiedossa olevien tuen tarpeiden pohjalta
  - täydennyskoulutuksen suunnittelu

Lapsen tarvitseman tuen järjestelyt ja suunnittelun aikataulu

Lapsen varhaiskasvatuksessa tarvitseman tuen ja esiopetuksessa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämisen suunnittelu käynnistyy alkuvuodesta.

- pienennetyt ryhmät (määrä vaihdellut vuosittain)
- ryhmien henkilöstörakenteen suunnittelu – tuen resurssihoitajat
- alueelliset avustajat
- varhaiskasvatuksen erityisopettajien työn jakautuminen

Toimintavuoden aikana tuen toteutumista, tukitoimien vaikuttavuutta ja riittävyttä arvioidaan ja tarvittaessa suunnitellaan uudelleen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden paikalliset tarkennukset

Varhaiskasvatussuunnitelmatyöryhmä työstää paikallisesti tarkennettavia asioita kaikkiin lukuihin kevään ja alkusyksyn 2026 aikana

Lasten, huoltajien ja henkilöstön osallisuus

- lasten osallisuutta toteutetaan yksiköissä järjestettävien varhaiskasvatuksen skidialogien kautta
- huoltajien osallisuuden toteutumiseksi suunnitteilla kysely, joka toteutetaan huhtikuussa
- henkilöstön osallisuuden mahdollistetaan mm. alueellisten dialogeissa (aiheena kiireettömyys). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin tutustutaan yhteisesti sovittuja teemojen/nostojen kautta yksiköiden pedagogiikkapalaverissa.

Kiitos!

Piia Larinen, varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö

”Eskarissa on opittu hienoja asioita.”

”Haluaisin oppia, mistä maapallo koostuu.”

”Olen monta kertaa auttanut aikuista.”